

РЕШЕНИЕ

№ 5498

гр. София, 30.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Гюлсевер Сали Въззивно гражданско дело № 20221100505214 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

С решение от 03.12.2021 г., постановено по гр. дело № 26926/2020 г. по описа на Софийския районен съд, 45 състав между страните по предявен от ищеца Г. Ч. иск с правно основание чл. 54, ал. 1 ЗЗП е признато за установено по отношение на ответника „Б. В.К.“ ЕООД, че е налице правомерен отказ от сключения между тях договор за продажба от разстояние от 08.03.2020 г. на два чифта ски обувки и ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата от 798 лв., дадена като продажна цена на един чифт ски обувки и подлежаща на връщане на отпаднало основание поради разваляне на договора за продажба от разстояние от 08.03.2020 г., ведно със законната лихва, считано от датата на предявяване на исковата молба до окончателното погасяване на вземането.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ответника „Б. В.К.“ ЕООД, с която оспорва същото като неправилно и необосновано. Въззивникът поддържа, че съдът неправилно е приел, че страните са обвързани от договор, сключен от разстояние по смисъла на чл. 45 ЗЗП, тъй като основните елементи от договора, а именно приемане на предложението от търговеца, плащане на стоката и нейното получаване са реализирани във физически обект на търговеца и че договарянето е започнало от разстояние, но е завършило във физически обект. Заявява, че дори да се приеме, че се касае за договор от разстояние, съдът неправилно е приел, че ищецът упражнява правото си на отказ в 14-дневен срок, тъй като не е спазена предпоставката, предвидена в закона, а именно потребителят да е предал

стоките обратно на търговеца. По изложените съображения се иска отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново, с което претенцията на ищеца да бъде отхвърлена в цялост. Претендират се разноски.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ищеца Г. Ч., с който оспорва същата като неоснователна и моли въззивния съд да я остави без уважение. Излага становище, че поръчката на ищеца е потвърдена през онлайн магазина, в който момент договорът е бил сключен и действията по предаване на стоката са единствено в изпълнение на вече сключения договор. Заявява, че ищецът правомерно е упражнил правото си на отказ в законоустановения 14-дневен срок. По изложените съображения моли обжалваното решение да бъде потвърдено като правилно и обосновано. Претендира разноски.

Съдът, като прецени становищата на страните и обсъди представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК, от процесуално легитимирана страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което е процесуално допустима.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението а по допустимостта му - в обжалваната част.

При извършена проверка по реда на чл. 269, ал. 1 от ГПК въззивният съд констатира, че обжалваното решение е недопустимо в частта, в която е признато за установено, че ищецът правомерно е упражнил правото си на отказ по смисъла на чл. 54 от ЗЗП.

Съгласно чл. 124, ал. 1 ГПК, всеки може да предяви иск, за да възстанови правото си, когато то е нарушено, или за да установи съществуването или несъществуването на едно правно отношение или на едно право, когато има интерес от това. Алинея трета предвижда, че иск за поражение, изменение или прекратяване на граждански правоотношения може да се предяви само в предвидените в закон случаи.

Ищецът в настоящото производство е предявил иск за установяване, че е налице правомерен отказ от сключения от разстояние договор по смисъла на чл. 50 ЗЗП, който е квалифициран от съда като иск по чл. 54 ЗЗП. На първо място нито чл. 50, нито чл. 54 от ЗЗП не регламентират установителен иск, а уреждат правото на отказ на потребителя и начина, по който това право може да се упражни. Абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на установителния иск е наличието на правен интерес. Липсва правен интерес от предявяването на установителен иск, когато целеното с него установително действие може да бъде постигнато с осъдителен или конститутивен иск. Спрямо тях установителният иск е субсидиарна форма на защита /Решение № 1109 от 09.07.2003 г. по к. гр. д. № 1890 / 2002 г. на Върховен касационен съд, докладчик председател на отделение Л. И.а/. Обвързващото действие на

сключения договор за продажба, респективно неговото разваляне и упражняването на правото на отказ, ще бъде установено по исковете за реално изпълнение или при търсене на последиците от развалянето на договора, какъвто иск по чл. 55 ЗЗД е предявен от ищеца в условията на обективно кумулативно съединяване за връщане на платеното по договора. Разгледаният установителен иск с правно основание чл. 54 ЗЗП е недопустим, поради което решението в тази част подлежи на обезсилване като недопустимо.

В останалите части решението е допустимо и въззивният съд дължи проверка на правилността на решението съобразно релевираните с въззивната жалба оплаквания.

Настоящата въззивна инстанция намира, че съдът е сезиран с осъдителен иск по чл. 54, вр. чл. 50 ЗЗП за заплащане на сумата от 798 лв., представляваща сума, получена от потребителя въз основа на сключения между тях договор от разстояние, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исквата молба до окончателното погасяване на вземането.

На първо място спорно между страните е въпросът относно характера на сключения между тях договор за покупка на стоки. Ищецът твърди, че договорът има характер на такъв от разстояние, като се позовава на средата и средствата, при условия на които е постигнато съгласието между страните. Ответникът оспорва това становище, като заявява, че потребителят е получил стоката от физическия магазин на търговеца и е заплатил цената в търговския обект, поради което сключеният договор няма характер на такъв от разстояние по смисъла на чл. 43 ЗЗП.

Не е спорно по делото и подробни мотиви в този смисъл са изложени в първоинстанционното решение, че ищецът има качеството на потребител, тъй като е закупил стоки, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност, а ответникът е търговец, който предлага за продажба стоки, предоставя услуги или сключва договор с потребител като част от своята търговска дейност, съгласно дадените дефиниции по §13, т. 1 и т. 2 от ДР към ЗЗП. Следователно настоящият спор попада в материалния обхват на Закона за защита на потребителите и наднационалната европейска уредба, обективизирана в Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите /“Директивата“/, която е транспонирана в националното законодателство.

Съгласно чл. 45 ЗЗП, договор от разстояние е всеки договор, сключен между търговец и потребител като част от организирана система за продажби от разстояние или предоставяне на услуги от разстояние без едновременното физическо присъствие на търговеца и потребителя, чрез изключителното използване на едно или повече средства за комуникация от разстояние до сключването на договора, включително в момента на сключване на договора. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 2, т. 2 от Директивата.

На първо място съгласно съображение (20) от Директивата определението за „договор от разстояние“ следва да обхваща всички случаи, при които се сключва договор между търговец и потребител в рамките на организирана система за продажби от разстояние или за предоставяне на

услуги от разстояние, чрез използване изключително на едно или няколко средства за комуникация от разстояние (като поръчка по пощата, интернет, телефон или факс) до момента на сключване на договора, включително и сключването на договора. Приема се, че това определение следва също така да обхваща случаите, при които потребителят посещава търговския обект само за целите на събирането на информацията относно стоките или услугите и впоследствие договаря и сключва договора от разстояние. Напротив, договор, който е договорен в търговския обект на търговеца и е окончателно сключен чрез използването на средства за комуникация от разстояние, не следва да се счита за договор от разстояние. По същия начин договор, чието договаряне е започнало посредством използването на средства за комуникация от разстояние, но е окончателно сключен в търговския обект на търговеца, не следва да се счита за договор от разстояние.

В същото време чл. 3, §5 от Директивата предвижда, че същата не засяга националното общо договорно право, като правилата относно действителността, сключването или действието на договора, доколкото аспектите на общото договорно право не са уредени в настоящата директива. При липса на изрична наднационална уредба, уреждаща настоящата материя, приложимо се явява националното законодателство относно сключване на договорите.

Съгласно чл. 14 ЗЗД, договорът се смята сключен в момента, в който приемането достигне у предложителя. Съгласно чл. 183 ЗЗД, с договора за продажба продавачът се задължава да прехвърли на купувача собствеността на една вещь или друго право срещу цена, която купувачът се задължава да му заплати. Той е уреден като неформален, консенсуален договор, който се счита сключен с постигане на съгласие за съществените елементи на договора. Предаването на вещта, респективно стоката и плащането на цената са задълженията на страните по двустранния консенсуален договор за покупко-продажба. Само фактът, че страните се срещат след сключването на договора от разстояние по време на доставката или плащането, не следва да променя квалификацията на договора като договор от разстояние /по аналогия от практиката на СЕС по решение по съединени дела C-585/08 и C-144/09/. Предвид изложеното настоящата въззивна инстанция изцяло споделя изводите на първоинстанционния съд, че сключеният между страните договор представлява договор от разстояние по смисъла на чл. 45 ЗЗП и чл.2, т.7 от Директивата.

Целта на националното право, така и наднационалното европейско законодателство, в това число на Директива 2011/83, както следва от член 1, тълкуван в светлината на съображения 4, 5 и 7 е да се осигури високо равнище на защита на потребителите, като се гарантира тяхната информираност и сигурност при сделки с търговци. Освен това защитата на потребителите в политиките на Съюза е залегнала в член 169 ДФЕС и в член 38 от ХОПЕС /решение по дело C-649/17/.

Неоснователни са възраженията на въззивника, че дори да се приеме, че договорът има характер на договор от разстояние потребителят няма право на

отказ по смисъла на чл. 50 ЗЗП.

Съгласно чл. 50 потребителят има право да се откаже от договора от разстояние или от договора извън търговския обект, без да посочва причина, без да дължи обезщетение или неустойка и без да заплаща каквито и да е разходи, с изключение на разходите, предвидени в чл. 54, ал. 3 и чл. 55, в 14-дневен срок. Съображение (37) от Директивата предвижда, че тъй като при продажбите от разстояние потребителят не може да види стоките преди сключването на договора, той следва да има право на отказ от договора. По същата причина на потребителя следва да се даде възможност да изпита и провери стоките, които е закупил, до степен, необходима, за да се увери в естеството, характеристиките и доброто функциониране на стоките. Упражняването на правото на отказ от договора следва да прекрати задълженията на страните по договора за изпълнение на договора. Следователно законът предвижда едно безусловно и неотменимо право на потребителя, независимо от причините и дори при липса на такива да упражни това право. Когато потребителят упражни правото си по чл. 50 ЗЗП, за търговеца възниква задължението по чл. 54 ЗЗД – да възстановява всички суми, получени от потребителя, включително разходите за доставка, без неоправдано забавяне и не по-късно от 14 дни, считано от датата, на която е бил уведомен за решението на потребителя да се откаже от договора съгласно чл. 52 ЗЗП.

Вярно е, че при упражнено право на отказ потребителят следва да върне стоката, от която се отказва, но търговецът е този, който следва да осигури връщането на стоката. Такава е логиката и на разпоредбата на чл. 55 ЗЗП, съгласно която, когато потребителят упражни правото си на отказ от договора от разстояние или от договора извън търговския обект и когато търговецът не е предложил да прибере стоките сам, потребителят трябва да изпрати или предаде стоките обратно на търговеца или на упълномощено от него лице без неоправдано забавяне и не по-късно от 14 дни, считано от датата, на която потребителят е съобщил на търговеца за решението си да се откаже от договора по чл. 52. В този смисъл е и уредбата в членове от 11 до 13 от Директивата. Нещо повече съгласно съображение (48) от Директивата търговецът е този, който следва да изисква от потребителя да върне стоките не по-късно от 14 дни, след като е уведомил търговеца за решението си да се откаже от договора. В настоящия случай нито се твърди, нито се установява търговецът да е изискал връщане на стоките и потребителят да е бездействал или да е отказал.

Предвид така изложеното настоящата въззивна инстанция намира, че претенцията на ищеца е основателна и следва да бъде уважена. Поради съвпадение на крайните изводи на двете съдебни инстанции в тази част решението на първоинстанционния съд следва да бъде потвърдено, а въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение.

По разноските:

Предвид изхода от спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, въззивникът

следва да заплати на въззиваемия сумата от 350 лв., представляваща възнаграждение за един адвокат на основание договор за правна защита и съдействие от 10.02.2022 г. Въззиваемият е представил доказателства за реалното плащане на възнаграждението, срещу чийто размер не се възразява, поради което претенцията следва да бъде уважена в цялост.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение от 03.12.2021 г., постановено по гр. дело № 26926/2020 г. по описа на Софийския районен съд, 45 състав в частта, в която между страните по предявен от ищеца Г. И. Ч., ЕГН ***** иск с правно основание чл. 54, ал. 1 ЗЗП е признато за установено по отношение на ответника „Б. В.К.“ ЕООД, ЕИК *****, че е налице правомерен отказ от сключения между тях договор за продажба от разстояние от 08.03.2020 г. на два чифта ски обувки.

ПОТВЪРЖДАВА РЕШЕНИЕТО В ОСТАНАЛАТА ОБЖАЛВАНА ЧАСТ.

ОСЪЖДА „Б. В.К.“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „***** да заплати на Г. И. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. ***** сумата от 350 лв., представляваща възнаграждение за един адвокат.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване по аргумент от чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____